

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

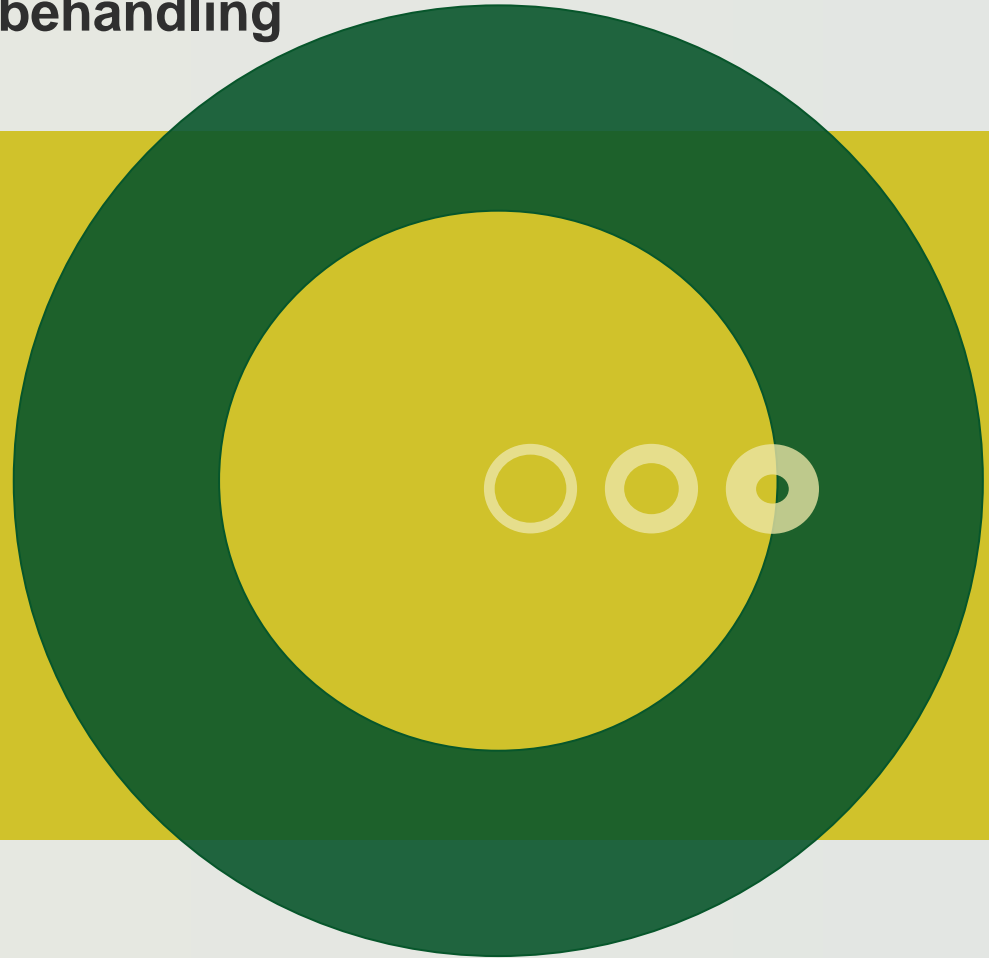
Indsatsplanen set i et juridisk lys

Regelgrundlaget

Den konkrete sagsbehandling

Kursus om
indsatsplanlægning
til beskyttelse af
drikkevandet den
20. august 2014

v/Sten W. Laursen

Områdeudpegning (VFL § 11 a)

Miljøministeren fastsætter regler, hvorved der udpeges

1. Områder med drikkevandsinteresser
2. Områder med særlige drikkevandsinteresser
3. Indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse
4. Følsomme indvindingsområder (inden for 2 og 3)
5. Indsatsområder (delområder af 4) (fastlægges efter en vurdering af arealanvendelsen, forurenings-trusler og den naturlige beskyttelse af vandressourcerne)(udpeges i drikkevandsressourcebkg.)

Indsatsplanlægning

- Kommunen *skal* udarbejde en indsatsplan for områder udpeget som indsatsområder, og som er detaljeret kortlagt (VFL § 13) – kortlægningen skal omfatte arealanvendelse, forureningstrusler og naturlig beskyttelse
- Hvis der ikke er sket en detaljeret kortlægning, skal der foreligge anden dokumentation, der sikrer et tilsvarende sikkert grundlag, hvis der skal udarbejdes en indsatsplan
- Kommunen eller ejeren af et alment vandforsyningsanlæg *kan* vedtage en indsatsplan, hvis de finder, at vandplanen er utilstrækkelig til at sikre deres interesser – må ikke stride mod nærmere bestemte planer og reglerkvalitetskrav som for VFL § 13 (VFL § 13 a)

Indhold

- Resumé af kortlægning
- Angivelse af områder, hvor indsats skal gennemføres
- Angivelse af foranstaltninger, der skal gennemføres
- Retningslinjer for de afgørelser, der har betydning for beskyttelsen af vandressourcen
- Overvågning, omfang, hvem der skal overvåge
- Detaljeret opgørelse over behov for beskyttelse
- Tidsplan for gennemførelse af den samlede plan

Koordinationsforum

- Oprettes af kommunalbestyrelsen
- Til at bistå med udarbejdelse af indsatsplaner
- Deltagere:
 - Repræsentanter for vandforsyningerne
 - Andre berørte myndigheder
 - Jordbruget
 - Industrien
 - Eventuelle andre relevante parter
- Ved udarbejdelse af indsatsplan i samarbejde med andre kommunalbestyrelser, skal koordinationsforumet omfatte de involverede kommunalbestyrelser

Procedure

- Senest 1 år efter afslutning af detaljeret kortlægning udarbejdes udkast til beskrivelse af foranstaltninger rettet mod den enkelte ejer – under inddragelse af alle direkte berørte parter – kan indgå i forslag til indsatsplan
- Forslag til indsatsplan forelægges for koordinationsforum til drøftelse – inden høring og offentliggørelse

Procedure

- Forslag til indsatsplan skal offentliggøres
- Følgende skal høres
 - Ejere og lejere af ejendomme omfattet af forslaget
 - Ejere og lejere af ejendomme udenfor, hvis forslaget skønnes at få væsentlig betydning for dem
 - Berørte kommunalbestyrelser og regionsråd samt NST
 - Koordinationsforum
 - Ejere af almene vandforsyningsanlæg og relevante samarbejder
- Der fastsættes en frist på mindst 12 uger

Procedure

- Hvis en berørt kommunalbestyrelse skriftligt modsætter sig et forslag, kan det ikke vedtages endeligt, før der er opnået enighed – regionsrådet skal efter anmodning indkalde til mægling – Miljøministeren afgør endeligt
- En indsatsplan udarbejdet af ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan ikke vedtages, hvis kommunen gør indsigelse – planen bortfalder, hvis enighed ikke kan opnås
- Inden endelig vedtagelse forelægges et revideret forslag for koordinationsforum til orientering

Procedure

- Når planen er vedtaget skal berørte grundejere og andre berørte parter have skriftlig, individuel underretning herom og om indholdet af planen
- Kommunalbestyrelsens afgørelser i disse sager kan ikke påklages – begrundet i vidtgående inddragelse af parterne – afgørelser, der træffes som opfølgning på planerne, kan påklages
- I lovbemærkninger fremhæves, at klage over påbud i medfør af § 26 a kan indebære en prøvelse af, om beslutningen er nødvendig i forhold til den grundvandsbeskyttelse, der ønskes opnået, og om øvrige betingelser er opfyldt

Retsvirkning

- Kommunalbestyrelsen lægger ved afgørelsen af sager de retningslinjer til grund, der er givet i en indsatsplan vedtaget efter § 13
- Kommunalbestyrelsen gennemfører indsatsplaner, som den har vedtaget efter § 13 og § 13 a
- For at gennemføre en indsatsplan kan der indgås aftaler om dyrkningspraksis eller andre restriktioner i arealanvendelsen eller indgås aftale om salg af hele eller dele af en ejendom – Landbrugsloven er ikke til hinder herfor – om indhold i aftaler (en frivillig aftale kan ikke håndhæves i medfør af reglerne)

Retsvirkning

- Efter høring af ejeren af et alment vandforsyningsanlæg kan det i en aftale indgået af kommunen bestemmes, at vandforsyningsanlægget helt eller delvist betaler kompensationen, hvis anlægget har fordel af aftalen
- Ejeren af et alment vandforsyningsanlæg skal i realiteten have sine aftaler godkendt af kommunen
- Hvis ikke der kan opnås en aftale på rimelige vilkår, kan kommunalbestyrelsen, når der er vedtaget en indsatsplan, pålægge ejeren af en ejendom i området nødvendige rådighedsindskrænkelser eller andre foranstaltninger mod forurening med nitrat eller pesticider (MBL § 26 a)

Retsvirkning

- Det er præciseret, at pålæg af restriktioner efter § 26a kan være endeligt eller midlertidigt, og at det er mod fuldstændig erstatning
- Der følges en ekspropriationsprocedure – taksationsmyndighederne fastsætter erstatningen, hvis ikke der kan opnås enighed
- Erstatning betales af kommunalbestyrelsen, eller med dennes samtykke, vandforsyningsanlæg, der har fordel af beslutningen – fordelingen kan afgøres af taksationsmyndighederne (MBL § 64 a)

Skrivelse af 6. oktober 2011 fra Naturstyrelsen til kommunerne

- Hidtidig administration vedr. pesticider: Anvendelse af § 26 a forudsatte, at der forelå en statslig pesticidkortlægning
- Styrelsen har ændret retsopfattelse og finder nu, at det formelle lovgrundlag er tilstrækkeligt uden statslig kortlægning
- Et påbud forudsætter, at:
 - der er vedtaget en indsatsplan,
 - der er tilvejebragt tilstrækkelig dokumentation for, at det pågældende område er følsomt for pesticider, og at
 - påbuddet er ikke mere vidtgående end nødvendigt

Skrivelse af 6. oktober 2011 fra Naturstyrelsen til kommunerne (2)

- For pesticider kan man ikke som for nitrat identificere områder, der er godt eller dårligt beskyttede
- Derfor kan man være nødt til at udpege de områder, hvor grundvandsdannelsen er særligt stor – her vurderes risikoen for forurening alt andet lige at være større end andre steder
- Områder med stor grundvandsdannelse kan udledes af statens kortlægning for nitratfølsomme indvindingsområder

Skrivelse af 6. oktober 2011 fra Naturstyrelsen til kommunerne (3)

- Styrelsen finder, at et tilstrækkeligt grundlag kan udgøres af en kombination af viden om:
 - Stor grundvandsdannelse
 - Konkret arealanvendelse
 - Forureningskilder

Advokatvurdering

- Aarhus kommune har indhentet en vurdering fra et advokatfirma (Horten)(24. august 2011)
- Advokaten anser det for overvejende sandsynligt, at Natur- og Miljøklagenævnet - og i sidste ende en domstol - ikke vil tilsidesætte en indsatsplan, som indeholder hjemmel til tvangsindgreb mod pesticider, eller et på baggrund heraf udstedt pålæg efter § 26 a
- I vurderingen indgår en klagenævnsafgørelse, men det fremgår ikke af denne, at klagenævnet har taget eksplicit stilling til pesticider, da klager ikke har rejst dette forhold

MBL § 21 b

- Generelt forbud mod anvendelse af pesticider, dyrkning og gødskning til erhvervsmæssige eller offentlige formål inden for en radius på 25 m fra en boring til almen vandforsyning
- Undtagelse hvis påbud eller forbud ud over 10 m fra boring med tilsvarende rådighedsindskrænkning

BNBO

- Kan etableres både inden for og uden for indsatsområder
 - Hvis uden for eller inden der foreligger en indsatsplan, så § 24
- Ifølge vejledning, så er BNBO-området det maksimale område for påbud eller forbud for at undgå fare for forurening
 - I en række tilfælde vil der ikke være behov for beskyttelse inden for hele BNBO-området

MBL § 24

- Kommunalbestyrelsen kan give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand
 - Trussel mod grundvandet generelt er ikke tilstrækkeligt
 - Ikke begrænset til nitrat eller pesticider
- Der er ikke krav om overholdelse af en ekspropriationsprocedure – forvaltningsrettens regler skal følges

MBL § 24

- Kommunalbestyrelsen har bevisbyrden for:
 - At der består en forurening eller fare herfor
 - At indgrebet er begrundet i denne fare
 - At indgrebet ikke er mere vidtgående end nødvendigt
- Spørgsmålet om, hvorvidt der skal betales erstatning, afgøres af taksationsmyndighederne
 - Indgreb over for lovligt bestående forhold såsom lovlig gødningsanvendelse er dog mod fuldstændig erstatning
- Krav om erstatning skal fremsættes over for kommunen inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt